Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807, з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200, з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 97. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СЕРЕДА, 26-го ТРАВНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. WEDNESDAY, MAY 26, 1982 No. 97. VOL. LXXXIX.

ЛЕОНІД ФІЛЬ ОБРАНИЙ НА ПРЕДСІДНИКА 30-ої КОНВЕНЦІЇ УНСОЮЗУ. — У ПЕРШОМУ ДНІ НАРАД ОБРАНО ПРЕЗИДІЮ, ВИСЛУХАНО ЗВІТ ВЕРИФІКАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ ТА ЗВІТИ ГОЛОВНИХ ЕКЗЕКУТИВНИХ УРЯДОВЦІВ І ГОЛОВНИХ КОНТРОЛЕРІВ

Рочестер, Н.Й. — 30-та звичайна Конвенція УНСоюзу, яка почалася у цьому гостинному місті 24-го травня 1982 р. вибрала у першому дні нарад Леоніда Філя, видатного союзового і громадського діяча в Канаді, на предсідника Конвенції, а відтак цілу Президію у складі: заступники предсідника Володимир Бойд-Борискевич і адв. Нестор Олесницький, — секретарі Марія Савчак для української мови й Меланія Мілянович для англійської. Предсідника Конвенції обрано в окремому тайному голосуванні, при чому п. Леонід Філь з Торонто отримав 239 голосів, а другий кандидат д-р Юліян Куляс з Чікаґо отримав 180 голосів. На всіх інших членів Президії голосовано піднесенням рук, при чому не було другої листи. „Проти" заявилося 13 голосів.

Конвенцію започатковано співом американського і канадського національних гимнів, що їх виконала Галина Сохань-Ґридлі, заінтонувавши відтак український національний гимн, що його підхопила ціла заля.

Вступну молитву перевів архиєпископ Української Православної Церкви в Америці Марко, прохаючи Господнього благословення для ведення нарад у дусі згоди і християнського братерства. Відтак головний предсідник УНСоюзу д-р Іван Флис формально відкрив Конвенцію, виголошуючи вступне слово українською і англійською мовами (повний текст на іншому місці цього числа). Представлений д-ром І. Флисом голова місцевого конвенційного Комітету Володимир Гавриляк виголосив коротке привітальне слово.

Після прийняття порядку нарад без змін делеґати вислухали звіт Верифікаційної Комісії, що її очолює Бернард Корчинський, — секретар Іван Гавриляк. Згідно з тим звітом у нарадах Конвенції бере участь 396 делеґатів, 26 членів Головного Уряду і сім почесних членів. Один делеґат зголосив, що участи не візьме, три ще не прибули. Комісія повідомила також, що у справі протестів кількох Відділів щодо проведених у них виборів — Комісія затвердила рішення Екзекутиви.

Згідно з порядком нарад переведено голосування на членів Виборчої Комісії і Комісії просьб та назначено членів Пресової Комісії.

На післяполудневій сесії, якою проводила вже обрана конвенційна Президія, делеґати вислухали звіти членів Екзекутиви і Контрольної Комісії, які додатково доповнювали свої звіти, надруковані в окремій — розданій всім делеґатам — книзі.

Головний предсідник д-р Іван Флис інформував про хід і лікування його останньої недуги та прихід до здоров'я, що приявні прийняли до відома з виявлюванням своєї щирої прихильности. Д-р Іван Флис подякував усім, які в часі його недуги надсилали йому з усіх сторів вислови співчуття і бажання якнайшвидшого видужання.

Після д-ра Івана Флиса звітували коротко додатково заступники головного предсідника д-р Мирон Куропась, сенатор Павло Юзик — головний директор для Канади, заступниця головного предсідника Марія Душник, головний секретар Володимир Сохан, головний касир Уляна Дячук і головний організатор Володимир Оріховський. Після вирішення приявними черговости звітування членів Контрольної Комісії — звітували за чергою Іван Геврик, Богдан Футей, проф. Іван Телюк, о. прот. Степан Біляк і проф. Богдан Гнатюк. В усіх звітах підкреслювано ідеї фратерналізму та потреби єдности і динамізму для дальшого розвитку УНСоюзу.

У першому дні нарад привітав Конвенцію заступник мейора Рочестеру Джеррі Курран, що його представив місцевий діяч адв. Вільям Андрушин. На другий день нарад Конвенції передбачено додаткові звіти головних радних і головного редактора „Свободи" та дискусії над звітами.

СУА відзначить 50-річчя Першого Українського Жіночого Конґресу в Америці

Ню Йорк, Н. Й. (СУА). — Перший Український Жіночий Конґрес в Америці відбувся в днях 28, 29 і 30 травня 1932 року в Ню Йорку. Конґрес скликала Головна Управа Союзу Українок Америки, головою якого була тоді Олена Лотоцька. Головою Підготовчого конґресового комітету була Юлія Ярема, предсідницею Конґресу Стефанія Абрагамовська.

Делеґатками на Конґрес були представниці українських жіночих товариств у ЗСА і гості-делеґатки від товариств у Канаді в числі 58 осіб.

В 1932 році Союз Українок Америки складався з 29-ти відділів; відділи, що існують вже впродовж 50 років, такі: 1-ий, 2-ий, 21-ий, 34-ий, 35-ий, 40-ий і 41-ий. Вони мали своїх представниць на Конґресі. По Конґресі в 1932-му році постали нові відділи СУА: 7-ий, 15-ий, 24-ий, 26-ий, 27-ий, 28-ий та 36-ий.

Перший Український Жіночий Конґрес в Америці закінчив остаточно підготовчий період жіночої організації й дав невпрямні дальшої праці Союзові Українок Америки. Конґрес доповнив і поправив статут СУА і схвалив резолюції.

Конґрес вітали листами і телеграмами різні товариства з Европи, Канади і Америки, як теж визначні жінки: голова Союзу Українок — Львів, посолка Мілєна Рудницька; сенаторка Олена Кисілевська; письменниця Уляна Кравченко; письменниця д-р Наталена Королева та інші. Голова Союзу Українок Канади Савеля Стечишин і касирка Анна Янда взяли особисто участь у Конґресі. На бенкеті склали привіти відомі жінки американського світу: Г.В.Милиґен від Американської Жіночої Ради, письменниця Фені Гирст, Г. М. Бранер від молодих жінок-католиків Америки. Головний редактор щоденника „Свобода" д-р Лука Мишуґа у своєму слові висловив побажання якнайкращого розвою молодій американській жіночій українській організації, а „Свобода" від 13-го червня 1932 року подала докладне звідомлення із перебігу Конґресу, як теж помістила усі доповіді, що були виголошені на Конґресі.

Союз Українок Америки святочно відзначає 50-річчя Першого Українського Жіночого Конґресу в Америці. З нагоди Конференції голів Окружних управ СУА, що відбудеться 12-го і 13-го червня, ц.р., у Ню Йорку, заплановано відзначення цієї події святковим полуденком у неділю, 13-го червня, в готелі Рузвелт у Ню Йорку, під час якого відбудеться вшанування учасниць Конґресу і вручення грамот Відділам СУА, членки яких були організаторками та делеґатками Першого Українського Жіночого Конґресу в Америці.

Нові українознавчі курси в Торонто

Торонто, Канада. — Онтарійська Провінційна Рада Комітету Українців Канади може записати на своє конто новий успіх. Починаючи від вересня ц.р. ректорат університету Йорк, погодився поруч курсів української літератури і мови відкрити ще й курс історії і політичних наук в департаменті історії. Професором курсу буде д-р Орест Субтельний. З того приводу в дні 8-го травня ц.р. відбувся в Йорк-університеті добродійний бенкет, в якому взяло участь понад 170 осіб. Поміж присутніми були представники наукового, політичного і господарського світу. Бенкетом провадив Богдан Онищук, а головним промовцем був проф. В. Тарнопольський. Поміж промовцями були також президент університету Йорк проф. І. Мекдоналд, проф. М. Лупул, проф. Г. Каплан, а поміж гостями сенатор Павло Юзик з дружиною. Новоіменований професор курсів історії проф. О. Субтельний дякував властям університету та українській громадськості на руки голови Провінційної Ради КУК д-ра П.Глібовича.

Половину коштів утримання курсу української історії і політичних наук в Йорк-університеті в перших трьох роках бере на себе адміністрація того університету, а половину мусить зібрати українська громада. В дальшому усі кошти буде покривати університет.

Створено комітет для відзначення ФКУ

Ню Йорк, Н. Й. (Р.П.). — Старанням нюйоркських відділів професійних товариств: Українського Лікарського Товариства Північної Америки та Товариства Українських Інженерів Америки, із співучастю Українського Інституту Америки зорганізовано тут Громадський комітет для відзначення 25-річчя Фонду Катедр Українознавства.

Комітет, очолений відомим громадським діячем д-ром Степаном Ворохом, складається з таких голів товариств: Володимир Назаревич (Український Інститут Америки), д-р Любомир Ворох (УЛТПА) та Ігор Кмета (ТУІА). В комітеті діють ще члени цих товариств і Фонду Катедр Українознавства — Роман Волчук, Андрій Пащук, Віра Дейчаківська, Юрій Гончаренко та Роман Процик.

Комітет плянує дві акції з приводу 25-річчя ФКУ. В суботу, 12-го червня ц.р., у приміщенні Українського Інституту Америки відбудеться „Гарвардський Вечір". У програмі вечора виставка репрезентативних українських книжкових надбань бібліотек Гарварду за роки діяння ФКУ, далі коктейль і спільна вечеря. Головним промовцем вечора буде проф. д-р Ігор Шевченко, Думбертон Окс професор в Гарварді та заступник директора Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету. Того ж вечора буде встановлено новий фонд у Гарварді в пошану основоположника та 25-річного активіста Фонду Катедр Українознавства Степана Хемича, голови ФКУ.

Запланована друга акція розрахована на те, щоб включити ширші кола громадян метрополітального Ню Йорку у відзначення ювілею ФКУ.

МОСКВА ПОСИЛЮЄ АНТИАМЕРИКАНСЬКУ КАМПАНІЮ

Варшава, Польща. — Пресове аґенство Ройтерса інформує, що Совєтський Союз значно посилив в себе і за кордоном антиамериканську кампанію у зв'язку із ситуацією в Польській Народній Республіці, де все ще панує неспокій, утиски військові хунти, арешти, політичні процеси, недостача сільскогосподарських продуктів і проудуктів перщої потреби, страйки, підпільна діяльність поодиноких організацій і вільної профспілки „Солідарність".

„Літературная Ґазєта" в довгому коментарі, наприклад, твердить, що розрухи в Польщі відбуваються за точно випрацюваним пляном американської Центральної Розвідчої Аґенції (Сі-Ай-Ей). Газета обвинувачує теперішню Адміністрацію президента Роналда Реґена, що вона „використовує внутрішні труднощі в Польщі з метою послаблення не тільки ПНР, але також інших країн соціялістичної співдружности". „В такий спосіб, — пише далі совєтська газета, — З'єднані Стейти Америки хочуть послабити дружбу між соціялістичними країнами і підірвати їхнє довір'я до Совєтського Союзу".

Совєтське пресове аґентство ТАСС йде ще далі, коли твердить, що активізація Сі-Ай-Ей в Польщі має на меті відвернути увагу від конфлікту за Фалькляндські острови. При тому совєтська пропаґанда обвинувачує Велику Британію і ЗСА у створенні напруження в світі і оборону „імперіялістичних інтересів" в цьому районі південного Атлантику.

В іншому коментарі Юрій Корнілов займає становище до промови президента Роналда Реґена, виголошеної ним в Юріка, Ілиной. Також на його думку Реґен „закриває" справжні цілі „американського імперіялізму" і бажання Америки перегнати в озброєнні, зокрема нуклеарному, Совєтський Союз. Крім того, на думку Корнілова, З'єднані Стейти Америки систематично ломлять міжнародні договори і вмішуються до внутрішніх справ інших держав. Корнілов при тому категорично відкидає пропозиції Реґена, щоб СССР долучився до програми західніх держав, метою якої є піднести економіку Польщі, але це може статися тільки тоді, коли буде знесений воєнний стан і уряд В. Ярузельского погодится на переговори із „Солідарністю". ТАСС з обуренням заявляє, що Вашінґтон все ще думає, що має до діла „з Тексасом чи Каліфорнією, а не з суверенною, народно-демократичною державою".

Політичні аналітики думають, що у зв'язку з цією посиленою антиамериканською кампанією, пропозиціями Реґена й іншими справами, у Варшаві відбулись совєтсько-польські переговори, що їх із совєтської сторони очолював Константін Русаков.

Брежнєв відповідає Реґенові в справі переговорів про зброю

Вашінґтон, Д.К. — Державний секретар Александер Гейґ заявив, що президент Реґен уже отримав відповідь від Леоніда Брежнєва в справі зменшення атомових озброєнь. Дату про початок переговорів мають подати в скорому часі.

Гейґ підтвердив, що Брежнєв відповів на листа Реґена, в якому американський Президент закликав до значного зменшення атомових арсеналів в обох світових потугах. Як відомо, президент Реґен порушив це в своїй промові в Юріка, Ілл., в дні 9-го травня ц.р.

Державний секретар відмовився подати докладний зміст листа Брежнєва, додавши тільки, „що ми назначимо дату переговорів через відповідні дипломатичні канали в найскоршому часі"

Французькі лікарі бойкотують конґрес у Москві

Париж. — П'ятсот французьких лікарів, спеціялістів недуг серця, порішили бойкотувати світовий конґрес кардіологів, що має відбутися в Москві у місяці червні. В цей спосіб французькі лікарі хочуть запротестувати проти совєтської політики.

Президент французького лікарського товариства, заявив, що усі лікарі спеціялісти недуг серця підписали заяву, в якій підкреслюють, що причиною їхнього бойкоту конґресу є совєтська аґресія в Афганістані, як також стан, що настав останніми місяцями в Польщі.

„Кажуть часом, що політика не може перешкоджати медицині". Однак ми вважаємо, що свобода мусить бути всеціло збережена чи-то в літературі, чи в мистецтві, чи у філософії і тої свободи треба боронити завжди і всюди в кожній частині світу" — так подають французькі лікарі у своїй заяві.

Ще одна заява польської єдности

Використовуючи нагоду святкувань 400-річчя віленської семінарії, що відбувалися у Бялостоку (куди перенесли семінарію під час німецької окупації) в неділю 23-го травня ц.р., один із провідників „Солідарности" склав подяку примасові польської Церкви за піддержку у важких минулих місяцях. Тремтячим голосом М. Петкевіч, провідник місцевої „Солідарности", якого через погане здоров'я саме звільнили з тюрми, відчитав у костелі подяку архиєпископові Й. Ґлемпові. Вперше від грудня минулого року хтось мав відвагу виступити в Польщі прилюдно з такими сильними словами критики і оскарження польського уряду, як це зробив Петкевіч. Воно особливо цікаве, що ті слова впали у місті, де польська Церква не є так сильною, як в інших, бо у місті багато православних, льояльних до уряду. Архиєпископ Й. Ґлемп негайно зареаґував на слова Петкевіча, підкреслюючи, що він не знає іншої доби в історії Польщі, коли б нарід був так сильно з'єднаний і так сильний душевно, як саме тепер.

У Парижі зник румунський письменник

Париж, Франція. — Паризька поліція підозріває, що румунського письменника в екзилі Вірґіля Танасе, схопили минулої середи, мабуть, коли він мав зустрінутися з незнаною особою.

Танасе виїхав з Румунії в 1977 році і тепер є французьким громадянином. Він написав ряд політичних творів і статтей у різних французьких журналах, в яких він суворо критикував режим президента Ніколає Чавшеску.

Інший румунський письменник Пол Ґома, який є провідником румунських дисидентів у Франції, переконаний, що Танасе схопили тайні румунські комуністичні аґенти на приказ Чавшеску, який робить все щоб знищити своїх противників як в Румунії, так і за кордоном.

Ґома пригадав ряд нападів на румунських дисидентів, як також побиття та поранення румунських співробітників „Радіо Вільна Европа", побиття румунських журналістів в Мюнхені і Парижі і т.п.

Як відомо, в останніх кількох тижнях Чавшеску прогнав прем'єра і інших членів кабінету, які згідно з твердженнями румунських урядових чинників були „відповідальні за катастрофальний стан румунської економіки".

Греки невдоволені розмовою з Гейґом

Атени, Греція. — Згідно з речниками грецького уряду як теж західніх дипломатів, греки висловлюють тепер деяке невдоволення з останньої конференції з Державним Секретарем Гейґом. Ці речники твердять, що Гейґ відмовився від запоруки Америки щодо ненарушимости теперішніх грецьких кордонів. Гейґ мав сказати, що така запорука, звернена проти можливого нападу Туреччини, визнала б цю країну „аґресором", проти чого є не тільки Туреччина, але також члени НАТО, які вважають Туреччину важливим чинником на південно-східньому крилі НАТО.

ВСТУПНЕ СЛОВО ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА ІВАНА О. ФЛИСА

ПІД ЧАС ВІДКРИТТЯ 30-ОЇ КОНВЕНЦІЇ УНС В РОЧЕСТЕРІ, Н.Й., В ПОНЕДІЛОК, 24-ГО ТРАВНЯ 1982 РОКУ

Вельмиповажні і дорогі Делегатки і Делегати!

В імені Головного Екзекутивного Комітету та від себе особисто сердечно вітаю Вас на цій уже 30-ій з черги Звичайній Конвенції Українського Народного Союзу: ВІТАЙТЕ!

Наші конвенції підпорядковані тільки законам стейтів Америки і провінцій Канади, в яких наш Український Народний Союз веде свою діяльність, і вони є найвищою владою в усіх справах, що відносяться до нашого Союзу та його стану і діяльности. Ми зібралися тут на нашу 30-ту з черги конвенцію згідно з цим статутом та з головним завданням: перевірити і оцінити діяльність обраних попередньою конвенцією керівних органів за останні чотири роки та намітити такі пляни і винести такі рішення, які в нашій оцінці є найбільше на потребу нашому Союзові і його членам, та обрати таких осіб до керівних органів, яких ми вважаємо за найбільш кваліфікованих для здійснювання намічених плянів і виконування винесених рішень.

Ми щасливі, що в наших дебатах і в наших рішеннях ми не потребуємо блукати із зав'язаними очима, як сліпий Оріон мандрував до Сонця. За два роки нашому Союзові сповниться 90 років його існування та його найбільш завзятої і найбільш творчої мандрівки до нашого сонця, до кращої долі нас самих у Новому Світі та нашого українського народу у все ще поневоленому Старому Краю.

Але, знаючи наше минуле і пам'ятаючи про нього, ми повинні реально і вповні та завжди здавати собі справу із сучасного, з кожночасної нової ситуації, нових можливостей і нових труднощів, як і нових викликів та нових потреб.

Багато дечого нового заіснувало і протягом чотирьох років нашої каденції, хоча в нічому не змінилася проблема проблем нашого століття, себто поділу світу на два табори, які себе взаємно заперечують і виключають: на табір народовладдя з глибокими моральними засадами, що всі люди створені рівними та наділені їхнім Творцем невід'ємними правами, між якими є право на життя, волю, та змагання до щастя і на безбожницький табір рабовласників, які всіми засобами, включно з розбоєм і народовбивством, змагають до підкорення собі всього світу.

В Україні, після намарних спроб фізичного народовбивства, найбільш жорстоким прикладом якого назавжди залишиться в історії голодова облога України в 1932-1933 роках та до відмічення 50-річчя якої в наступному 1983-му році приготовляється вільна українська громада на поселеннях, продовжується тепер не менш жорстоке народовбивство у формі „злиття націй", себто фізичне і духово-культурне „злиття" українського та інших неросійських народів у один московський „котьолок".

Очевидно, що народ наш український та інші волелюбні народи боряться проти цієї народовбивчої затії московських поневолювачів, приносять у цій боротьбі великі жертви та очікують нашої допомоги і нашого заступництва у вільному світі.

В Америці у цьому чотирирічному часі на перше місце висунулася економічна нестабільність, що має свій вплив і на сутуацію в нашому Українському Народному Союзі.

У цьому, в багатьох відношеннях тривожному часі в світі, в Україні і в Америці, набрали нової гостроти і традиційні тенденції нашого внутрішнього розбрату.

Про стан і розвиток в нашому Українському Народному Союзі в цьому чотирирічному періоді інформують Вас наші звіти і вони становитимуть основу наших конвенційних дебат та наших рішень на чергові чотири роки. Моїм головним побажанням для цієї Конвенції є, щоб ми у наших дебатах і в наших рішеннях пам'ятали про велике і славне минуле нашого Союзу та думали про його майбутнє, і щоб наші дебати проходили в дусі того братерства, що є основою нашої організації.

При цьому пам'ятаймо, що за цими нашими нарадами, що відбуваються у час підготови до нашого найбільшого ювілею 1000-річчя хрищення України, з найбільшою увагою та з побажаннями і надіями слідкуватимуть наші

(Закінчення на стор. 2)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to: "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ місячно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City N J 07303

Навіщо Об'єднані Нації?

Коли генеральний секретар Об'єднаних Націй Гавіє Перез де Куеяр заявив під кінець минулого тижня, що його кількатижнева посередницька місія у британсько-арґентинському конфлікті за Фальклядські острови скінчилася невдачею і що він „виключає себе" з подібних дальших заходів, то він підкреслив тільки сумнів, який існував вже давно: навіщо взагалі існують Об'єднані Нації, кому вони потрібні, що вони можуть вчинити для місії, задля якої були засновані — задля зберігання у світі миру. Відомо, що Об'єднані Нації прийшли на світ у 1945 році, році закінчення Другої світової війни, з первородним гріхом, який згори виключав їх ролю сторожа і протектора світового миру. Коли за чартером ОН Совєтський Союз став одним із п'яти постійних членів 16-тичленної Ради Безпеки ОН з правом „вета", то це від самого початку був глум над здоровим розумом — поставити найбільш безскрупульного аґресора-імперіяліста в позицію сторожа і оборонця світового спокою і миру.

І коли тепер названий генеральний секретар ОН заявив, що він передає справу Фальклядських островів знову Раді Безпеки ОН, то це теж подобає на кпини. Адже ця справа вже була предметом розгляду Ради Безпеки ОН, яка всіми голосами при одному голосі Панами „проти" і при „невтральній" позиції СССР натаврувала Арґентину як аґресора і наказала їй відкликати з Фальклядських островів своє військо.

У відповіді Арґентина назвала таке становище крайньою несправедливістю і, очевидно, доручення Ради Безпеки не виконала. Про будь-які санкції супроти Арґентини в ОН навіть не було мови, бо згори було відомо, що ця найвища міжнародна організація не має змоги перевести будь-яку рішучу акцію: бо не тільки не має свого війська, але й не має в міжнародному світі поваги, не має авторитету, а ту повагу й авторитет загирили совєтські „вета" проти спроби Ради Безпеки ОН замирювати різні міжнародні конфлікти.

Повне безсилля Об'єднаних Націй і повне загирення їх авторитету виявила історія американських „закладників" в Ірані. Коли тамошній фактичний диктатор аятолла Хомейні наніс такий поличник тодішньому генеральному секретареві ОН Куртові Вальдгаймові, який полетів до Теграну інтервеніювати у справі „закладників", — що навіть не прийняв його, не захотів із ним говорити, то що й казати про кремлівських володарів великодержавницької потуги СССР, для яких Об'єднані Нації стали тільки і виключно тереном вигідного перепачковування своїх шпигунів до Америки з дипломатичними пашпортами і з титулами урядовців в ОН, чи членів совєтської місії. Серед безлічі пресових коментарів на цю тему можна було вичитати, що коли донедавна вважали Відень і Женеву за своєрідні біржі шпигунського світу, то тепер такою біржею став Ню Йорк, а в Ню Йорку скляний палац Об'єднаних Націй при Першій авеню.

Компромітація Об'єднаних Націй, як апарату міжнародного миру, виявлена в британсько-арґентинському конфлікті за Фальклядські острови,-це тільки остання позиція у довгому реєстрі подібних і ще гірших компромітацій. Адже існування Об'єднаних Націй ні трішки не перешкодило Москві перевести у 1979 році збройну окупацію Афганістану (як раніше окупацію Чехо-Словаччини), яка триває далі. Хронічною бочкою пороху став Близький Схід з ізраїльсько-арабською ворожнечею та нерозв'язаними проблемами арабських палестинців, суверенітету над Єрусалимом, ролі Сирії в Ливані й черґування ізраїльських налетів проти центрів палестинців та їхніх відплатних терористичних дій. Існування ОН не перешкодило совєтській імперії послідовно, від закінчення Другої світової війни, поширювати свою „сферу впливів" у різних країнах всіх континентів — безпосередньо чи посередньо, руками озброєних Москвою кубинських вояків. Не припиняється кривава війна між Іраком і Іраном і вже навіть не згадується про якісь посередницькі мирові місії генерального секретаря ОН в тому конфлікті. І коли після сповидної „співіснувальної ідилії" між ЗСА і СССР (адже у червні 1980 року у Відні, після підписання САЛТ 2, Джіммі Картер і Леонід Брежнев прилюдно цілувалися) — коли після тієї ідилії американсько-совєтські відносини знову завернули до стану холодної війни, то вся смертельно важлива проблема зброєння і роззброєння стоїть далеко поза Об'єднаними Націями.

Як заснована після Першої світової війни Ліґа Націй затратила свій престиж і авторитет і загинула з вибухом Другої світової війни, так само загинуть і Об'єднані Нації, але було б краще, як би зліквідовано ту зайву безсильну установу — не чекаючи на вибух третьої світової війни, якої ніхто собі не бажає.

А. Камінський

„КОМУ ПОСТУПИТИСЬ?"

(На тлі житлової проблеми в Совєтському Союзі)

I

Залюбки, повсюдно і заповзято вихваляється режимова пропаганда дешевим мешканевим житлом у СССР, яке дійсно в порівнянні не тільки до західніх країн, але й по відношенні до інших кошто-показників самого совєтського життєвого стандарту, є доволі низьким. Доречно вказати, що це й допомагає великою мірою в'язати кінці навіть „добре ситуованим" пересічним совєтським родинам, які в іншому випадку мусіли б себе ще більше ущерблювати у задоволенні навіть найбільш необхідних життєвих потреб. Гедрик Смідт, у своїх „Росіянах", згадує, наприклад, про одну таку типічну триособову родину, в якій двоє працюючих — чоловік і жінка, маючи на утриманні ще малолітню доньку, заробляють місячно 210 карбованців. Із цього зарібку, який вони вважали зовсім добрим на совєтські умови, вони видають дві треті на харчі, 56 карбованці на одежу, транспорт, розваги, тютюн ітп, і тільки 12 карбованців на двокімнатне мешкання. Цих неповних 6 відсотків двох заробітних платень, що вони їх віддають на житло, і є в загальному нормальним для совєтського побуту, виключаючи очевидно привладну упривілейовану під кожним оглядом номенклятуру, що її не стосуються того роду „нормативи".

Цілеспрямоване і зручне пропаґандивне використовування дешевого житла режимом буває зокрема успішним у цих західніх людей, які, звичайно, не здають собі справи з цього, як недостатнім є стан мешканевих одиниць у совєтських містах, навіть у новобудовах, якщо йдеться про їхню величину, якість будівництва, вигоду, служебне вивінування і рівень мешканевої культури взагалі. Чейже не секрет, що часто нові помешкання потребують ремонту ще перед тим, заки їх здають до ужитку, і про це не раз пише й сама совєтська преса. Це поперше. А подруге, західні люди привикли розглядати і оцінювати того роду явища за своїми власними капіталістичними критеріями і засадами — попиту і продажу, — не знаючи того, що в „умовинах розвинутого будівництва соціялізму" і якраз особливо в ділянці мешканевого житла цей принцип не діє. Тобто дешеві ціни на вживання мешкань не є наслідком того, що вони є малі, або в недосконалому стані. Ані не тому, що їх досить і „розв'язана житлова проблема" понизила вже на них ціни. Зовсім навпаки. Низькі ціни навіть й тоді, коли вони є й височі в деяких випадках, беручи на увагу поганий стан даних мешканевих одиниць, або й порівняльно може й занизькі в інших будинках в контексті цілости коштів життєвого стандарту, є за всяких умов визначувані звичайним нормативним рішенням властей згори, які теж мусять рахуватися із тим, щоб не перетягнути струни у так підставовому і соціяльно важливому питанні людського буття, як забезпечення людині даху над головою. Вони аж надто добре свідомі всіх потенційних наслідків і ускладнень психологічно-соціяльного і політичного характеру, якщо б вони не розв'язали цієї проблеми бодай в мінімальних розмірах власне при допомозі зниження цін. А водночас таке штучне зниження мешканевих оплат служить дуже вигідним параваном для прикриття фактичного стану в мешканевому забезпеченні, яке терпить на перманентну недостачу житлової площі і перенаселення.

Це не перешкоджає очевидно, офіційній пропаґанді постійно твердити, що „житлова проблема у нас розв'язана". І, наприклад, тільки 28-го квітня, ц. р., „Радянська Україна", звітуючи про наради у раді міністрів УРСР 26-го квітня над „підсумками виконання Державного пляну економічного і соціяльного розвитку УРСР і Державного бюджету УРСР за перший квартал 1982 року", подала, що вже є „перевиконаний плян введення в дію житла..."

До речі, в даному випадку не подано жадних величин ані в загальних числах, ні у відсотках, хоч про інші ділянки позвітовано більш конкретно. Цьому, очевидно, немає чого дивуватися, коли зважити, що властям дуже незручно і многотрудно жонґлювати тут будь-якою конкретною статистикою, хай і підтягнутою і підкрашеною на їхній лад. Ще в 1920 році визначено для совєтського громадянина мешканеву норму у величині 9 квадратових метрів на особу. Згідно з даними різних експертів з совєтської житлової ділянки, цієї мети не осягнено сьогодні понад 60 років пізніше. Американський совєтолог Генрі В. Мортон, який від років спеціялізувався в житловій політиці СССР, на основі самих совєтських джерел доказав, що ще при кінці 1970 років пересічна житлова площа на особу виносила лише 6,7 квадратного метра. Від того часу не багато змінилося, зокрема коли взяти до уваги, що населення постійно зростає, а житлове будівництво постійно залишається в категорії „Б" совєтської економіки. Так, наприклад, хоча в роках 1956-1975 — згідно зі совєтськими джерелами — побудовано 44 мільйони нових мешканевих одиниць, то в тому ж самому періоді населення зросло на 45 мільйонів.

(Продовження буде)

Орп.

Дві українські книжки —англійською мовою

Коли вислів „невтомний" розуміти не лиш як увічливий комплімент, а як реальне окреслення, то його можна б серед наших сучасників з усією слушністю віднести до Дмитра Нитченка в Мельборні, Австралія. Дійсно треба дивуватися, звідкіля у тієї тихої, милої людини, перетяженої фізичною заробітковою працею й сімейними обов'язками й турботами, досі бралося стільки енергії й часу для культурної й громадської роботи для рідної, хоч на двадцять тисяч кілометрів віддаленої, України. Він і талановитий поет і письменник і публіцист, редактор традиційного вже австрійсько-українського літературного альманаху „Новий Обрій" і літературознавець (автор недавно виданої чудової студії „Люди великого серця") і педагог — учитель українських суботніх шкіл, провідний діяч Української Шкільної Ради в Австралії і голова Літературного Клюбу і активний член безлічі українських установ. А ось тепер він намагається заповнити й ще одну нашу занедбану ділянку — видання популярних українських книжок англійською мовою для чужинців і для наших власних дітей, які читають здебільша лиш англомовну літературу.

Дві чепурні багатоілюстровані книжечки — „So this is Australia" (видавництво „Байда", Мельборн, 1980) і „New Guinea Impressions" (видавництво „Ластівка". Мельборн, 1981), обидві з передмовами Юрія Ткача, це фактично переклади раніше виданих українською мовою збірок есеїв і подорожніх спогадів Дмитра Чуба (літературне псевдо Д. Нитченка) хоч і доповнені деякими додатковими есеями. Англійська мова в них хоч не особливо блискуча й вишукана, проте бездоганна граматикою й стилем, а її невишуканість мабуть і відповідатиме смакові пересічного, особливо молодого, англомовного читача. Молодих людей ці книжки можуть зацікавити зокрема своїм „екзотизмом" — описом дівичого австралійського й новогвінейського пралісу, барвистим змалюванням зустрічей із темношкірими тубільцями, людьми кам'яної доби, з їх прецікавими обичаями й оригінальними культурними формами. Але ж для чужинецького читача — це не тільки „екзотичність" у Чубових книжках; його напевне зацікавить і зустріч східньоевропейських скитальців із новим англосакським світом, їх перші, трохи несміливі й часом кумедні кроки на п'ятому (чи пак „шостому") континенті. А австралійський читач ще зацікавиться Чубовим шуканням за біо-географічними слідами українського антрополога й світової слави мандрівника-відкривця Миколи Маклухи-Маклая, бож рід цього науковця-мандрівника (одруженого з дочкою австралійського прем'єр-міністра) і досі живе в Сіднеї й займає видатне місце в місцевих вищих колах.

Обидві ці книжки можна б сміливо рекомендувати також читачам нашого молодого покоління на американському континенті, бо вони могли б знайти в них чимало нового й цікавого не лиш про далекі заморські краї, а й про рідну українську батьківщину і про маловідомих земляків за Тихим океаном.

Іван Кедрин

ОЛЕНА ФЕДАК—ШЕПАРОВИЧ

Відхід з цього світу 27-го квітня 1982 Олени Федак-Шепарович перевернув одну картину у хроніці тієї патріярхальної західньо-української родини, якою була родина Федаків. Голова тієї родини — Степан Федак — адвокат за фахом, не мав часу займатися своєю адвокатською професією. Не було буквально української культурної, економічної чи громадської установи, де Степан Федак не був би або засновником, або членом керівної управи. За своїм світоглядом — ветеран національ-демократичного руху був насправді членом Національ-демократичної, після Листопадового перевороту Трудової партії, опісля, від 1925 року — Українського Національ-демократичного Об'єднання (УНДО). Але він ніколи не активізував себе у партійно-політичному житті, — міг був, як би захотів, стати послом чи сенатором від УНДО до Варшавського сойму, але навіть не думав про це. — він був типом громадського діяча, конструктивіста, який належав до проводу найповажніших зорганізованих клітин народу — не задля гроша, амбіції, гонору, титулу, а для чорної кропіткої праці. Шпилем його громадської ініціятивности й активности було заснування ним й очолювання Українського Горожанського Комітету після прогри визвольного зриву у 1918 році і після заведення у Східній Галичині суворого польського військово-поліційного режиму. Під скромною вивіскою того Комітету насправді йшла відбудова поруйнованого війною і новою окупацією всього українського життя — культурного і господарського, після чого прийшла й відбудова політичних клітин.

Шість доньок і два сини

Степан Федак і його дружина Марія з дому Січинська мали восьмеро дітей. Це власне була така родина, що її хроніку міг би написати тільки великий письменник-епік хоч би типу німецького Томаса Манна, який вславився такою родинною хронікою у своєму творі „Будденброки — розпад одної родини" (переклад також на англійську мову). Шість доньок і два сини. Найстаршою була власне недавно померла Олена, відома серед приятелів тільки як „Галя". Як дівчина поїхала з батьком і його приятелем послом до австрійського парляменту д-ром Євгеном Олесницьким, мабуть найбільшою індивідуальністю української провідної верстви напередодні минулого і цього сторіччя, — на Україну, і та подорож залишилась їй у пам'яті на ціле життя. Студіювала філософію у Відні й журналістику у Берліні; вибух Першої світової війни не дав їй закінчити студії. Вийшла заміж за інженера Лева Шепаровича і, коли її чоловік пішов в рядах української Галицької Армії на Наддніпрянську Україну, то і вона потяглась туди та ніколи не відставала далеко від бойового фронту. Але ще в часі облоги Львова Олена Шепарович була активним членом Українського Червоного Хреста і була уповноважена урядом ЗУНР для переговорів з поляками у справах полонених. Після воєнної прогри інж. Л. Шепарович став представником великої німецької технічної фірми „Сіменс" на Польщу, але вже на своєму 52-му році життя помер передчасно за Другої світової війни у Кракові. Їх одинокою дитиною була Ольга — згодом абсольвентка журналістичного факультету у Варшаві, тепер голова Спілки Українських Журналістів в Америці, одна з чолових діячок Пласту, вдова по недавно померлому лікареві Миколі Кузьмовичеві, сама вже двократна „бабуня".

Галя Шепарович стала між двома світовими війнами одною з піонерок українського жіночого руху. Найближча співробітниця і особиста приятелька голови Союзу Українок Мілени Рудницької — була разом із нею активним членом УНДО, а коли Союз Українок розійшовся з УНДО у добі так званої „нормалізації", стала активним членом новозаснованої „Дружини княгині Ольги". Була теж редакторкою органу тієї жіночої організації „Жінка" — одного з найкращих часописів в історії української преси. Важко хворіла вже від 8 років. Але до кінця свого 88-літнього життя Галя Шепарович зберігала притомність ума. Покликалася на свого довголітнього щирого приятеля д-ра Луку Мишугу, який казав себе поховати у фраку, і просила доньку поховати її у найкращій чорній сукні з білими рукавичками — але поховати тихо, без ніяких промов над могилою і без тризни. Людина високої товариської культури, мила привітна, така, яких немає багато, справжня представниця роду Федаків.

Молодша від неї сестра Ольга (Оля) була вдовою від часу трагічного вбивства її чоловіка полковника Євгена Коновальця большевицьким провокатором Валюхом у Роттердамі 28-го травня 1938 року. Втратила теж єдиного сина-інженера, який у молодому віці впав жертвою смертельної недуги пістряка; сама померла у Римі 1980 року, відокремившись від людей, — трагічна постать до кінця свого життя зберегла сліди небуденної жіночої краси.

(Продовження на ст. 4)

Вступне слово...

(Закінчення зі стор. 1)

приятелі, зокрема всі наші члени і наша велика громада, як і наші вороги — з цілком протилежними побажаннями.

Докладімо ж всіх зусиль, щоб виправдати надії наших членів і наших приятелів, зокрема їхні надії на нашу будуючу діяльність у змаганнях до кращого завтра нас самих і тих, що прийдуть після нас, як і у нашій допомозі у змаганнях і боротьбі нашого українського народу за волю і незалежність.

На закінчення цих коротких вступних завваг згадаймо ще з пошаною та вшануймо хвилиною тихої молитви тих наших 2,836 членів, які протягом минулої чотирирічної каденції відійшли від нас у вічність, між ними і такі заслужені для Союзу, для громади і народу довголітні провідні діячі, як головний касир УНС Роман Слободян, довголітній головний контролер д-р Володимир Ґалан, довголітній головний радний і головний контролер Іван Іванчук, довголітній головний радний Володимир Дідик та головний радний Василь Гузар, — усі почесні члени Головного Уряду Українського Народного Союзу.

Ще згадаю, що наш місцевий Конвенційний Комітет під проводом свого невтомного голови Володимира Гавриляка доклав багато знання і труду та всіх зусиль, щоб забезпечити цій нашій 30-ій Конвенції всі потрібні для нарад устаткування, приміщення для делеґатів і їх нарад, відповідну культурну програму-концерт і конвенційний бенкет, публікацію Конвенційної книжки та про приємний побут у цьому місті. Цей Комітет заслужив собі на наш респект, подив і нашу вдячність.

На цьому відкриваю формально і згідно зі статутом 30-ту Звичайну Конвенцію Українського Народного Союзу та від серця і душі бажаю їй повного успіху.

Щасти нам Боже!

Ганна Черінь

ЧЕРВОНІ ГОРИ, ПРЕРІЙ ПРОСТОРИ

II

Любуючись червоними декораціями й шкодуючи, що примітивні білі загородочки на сцені псували природну красу. По горах розбрилися сосни так рясно, що схили здаються велетенськими хвилями зеленого моря.

— А знаєте, їх нищить японський жук... — з жалем промовив пан Костюк.

— А тут завжди засідає поліція, — завважила щось інше пані Софія. Нас також одного разу зловили, але тепер ми навчені. А онде вже когось піймали. Вже поліцай сповідає...

— О ні, — заперечила я: придивіться: то „переливання крови!". Так, опинитися в горах без ґазоліни — справа трагічна, і поліцай рятує бідолаху (а квиток все таки дасть).

—Це певно італієць, — здогадався пан Костюк. — Вони женуть 90 миль на годину і нюхом чують, коли поліцай близько. Але часом попадаються. Приїжджаємо повз Айдаго Спрінґс — старі копальні золота, покинуті давно. Тепер тут теплі купелі. Через те, що це недалеко від Денверу, сюди їздять на лікування артритів емерити й кандидати в емерити, але молодше населення зневажливо називає ці купелі болотом і їде в чисті води Ґленвуд Спрінґс (понад 150 миль). Дорогу оточують високі й небезпечні гори. А небезпечні вони тим, що як застане гроза, то може змити з лиця землі, і хто зна скільки людей так загинуло. Злива змиває і будинки, що ліпляться на горах. Три роки тому півтораста людей загинуло в дощових потопах. Врятувалися ті, що повилазили на міцні дерева. Тому то восени цю дорогу замикають.

— А нам аби гриби визбирати, — каже пані Софія. Костюки, та й багато інших денверців газардові „гриболови". То треба бути тільки українцем, щоб у високих горах познаходити карпатські гриби. та ще й справжні, не якісь там печериці! Серед грибів є й „партизани", цебто підпільники, що їх треба не побачити, а відчути. Від пані Софії жаден підпільник не сховається, але є істота, що й пані Софію обмикитить: як повісили гриби на сонці, то білка їх покрала. А може то не білка?

Над нами страшна темносиня хмара. Але швидке авто пана Костюка її перегнало, і знову навколо соняшно. Ніде нема таких чудових фотогенічних хмар, як у Колорадо, а головне — вони не висять, а мандрують, куди їм захочеться. То скажеш їй „Згинь!", а вона і пропаде.

— А в цім лісі ми збирали рижики, — розповідають наші господарі. — Ходили-ходили, дивились тільки за грибами, і заблукали. Ніде ні доріжки, ні оселі, а вже й ніч надходить. Вилізли якось на шпиль і, на щастя, побачили дорогу, та й виплутались...

Хмари посідали на гори, сходять, як на дріжджах, ростуть, більшають, але вони такі легенькі, пухнасті — з них дощу не буде. Нас доганяє дзвінкоголоса гірська річка, повна форелів. А ось озеро Луна, що його, здається, всі українські мистці вималювали, і ще для багатьох вистачить того озера.

Ввечері, щасливі й натомлені, повернулися в Денвер. Гостинна хата Костюків уже нам здається домівкою, а Чикаґо немов уві сні ввижається. Це, між іншим, дуже добра властивість. Всім відомо, як то важко покидати свій дім під час вакацій: домовлятися з сусідами, щоб кота нагодували, вазонки підлили, вважали на злодіїв. Ну, і всякі трюки, як того злодія ошукати: наставити „таймер" на світло, на радіо, може й на телевізор, завіси розсунути, біля ґаражу світло засвітити (дехто каже — навпаки, не запалювати). А злодій з того регочеться, аж за боки береться. Ну, вже як якось вийдеш із подвір'я, то вакації далебі зіпсувались би, коли б людина думала, чи замкнула вона задні двері, чи вимкнула залізко, чи мабуть забула, чи попередила молочаря, щоб нічого не приносив... Але, нормально, про все. це на вакаціях не згадується й не говориться, бо й так нічого вже не вдієш. Тепер нічого крім вакацій не існує. І тому вони такі чудові!.. Та ще коли є таке товариство, як Костюки, що самих себе й усе, що мають, віддають нам. Здається, що ми вдома. Але де ж нас удома будуть так частувати та розважати!

Ну що ж, нам було б дуже приємно, коли б ви тут у нас ввесь час провели на подвір'ї, — сказав пан Костюк. — Але я знаю, що ви любите подорожувати і щось побачити. Їдьте в гори, на Ґленвуд Спрінґс, покупайтесь, а тоді — куди хочете. В Колорадо куди не спрямуєш, скрізь чудово.

Колорадці, в тім числі й українці — палкі патріоти свого стейту і свого міста, хоч і вони вже встигли відцентруватися. Тут їх притискають не так неґри, як мехіканці. Отже, патріоти свого міста люблять його з передмість. Ну, я до Чикаґо щось особливої любови не відчуваю, хоч в нім на показ є чарівні куточки. Трохи тих куточків у нас замало, і вони замаленькі.

Звечера я почала креслити фантастичні пляни, як то ми викупаємось у сірчаних купелях, наберемо снаги й „махнемо", наприклад, до Солт Лейк Сити — до Юти. Були ще й дальші ідеї, але я їх покищо моєму чоловікові не відкрила. Покищо — зробити півтораста миль до купелів. Ми всі в Америці моторизовані, навіть старі прабабуні їздять автами з кінця в кінець особливо, коли їх возить зять чи син, то що такого пару сотень миль?! Еге ж, милі мають неоднакову довжину. Вони відносні, як усе інше на світі. Гори круті й запаморочливі, але найгірше те, що наше авто відмовилось „давати" більш ніж 35 миль на годину. Якби то був кінь, його можна би батогом підігнати, а з автом нічого не вдієш. Довелось зав'язати нерви вузлом і терпляче зносити насмішки патлатих молодиків, що фуркали повз нас своїми баскими автами й кепкували. При кінці вакацій нам порадили піти до майстерні й перестроїти наш карбюратор на гірський лад, але вже було запізно. Бо тоді другого чи третього дня довелось би знову переінакшувати на чикаґський стиль. Ось і славні Ґленвудські купелі. Нам казали, що тут треба заздалегідь займати помешкання, якщо хочеш бути при самім басейні. Ми пішли просто до каси, спитали, чи є вільна кімната, нам відповіли, що є, і ми заплатили 50 долярів на добу! Але зате під самим ставком. Потім ми цілу ніч не спали: коли порозходились гості, в басейнах стали купатися та фліртувати молоді працівники. А рановранці почали хлюпатися діти. Крім того, в нашій кімнаті, як ми ввімнули світло, назустріч нам виповз вусатий тарган. Одним словом — люксус!

(Продовження буде)

„Майбутнє української науки в Америці" в УВАН

Старше, середнє і молоде покоління українських учених взяли участь у дискусійному вечорі, що його влаштувала УВАН у ЗСА 27-го березня ц.р. у Ню Йорку.

Вечір відкрив віцепрезидент Української Вільної Академії Наук Ярослав Білінський, викладач політичних наук у Делаверському університеті. Він підкреслив, що Академія об'єднує не тільки учених старшої і середньої ґенерацій, але й молодих, яких прагне якнайбільше притягти до співпраці.

Я. Білінський сказав, що сьогодні він був у слов'янському відділі нюйоркської Публічної бібліотеки і бачив у каталозі велику серію видань Академії українською і англійською мовами. Тепер Академія готує до друку ряд публікацій, зокрема серію архівних матеріялів, серед них „Щоденник" Євгена Чикаленка, оригінал якого зберігається в Академії.

Є. Чикаленко був відомий український громадський діяч в добу царського самодержавства. Заможня людина, він матеріяльно підтримував українських письменників і пресу, зокрема першу українську щоденну газету „Рада", що виходила в Києві в 1906 - 14 роках.

Василь Омельченко, генеральний секретар Академії і директор бібліотеки та архіву, говорив про цінні книжки і архівні матеріяли, що їх зберігає Академія. Олег Федишин, науковий секретар Академії, говорив про наукову діяльність Академії. Однією з форм її є наукові конференції. Недавно розпочато виклади, присвячені окремим великим містам України.

Президент УВАН, учений мовознавець Юрій Шевельов прочитав доповідь „Майбутнє української науки в Америці". Він сказав, що нині в ЗСА і Канаді при кількох університетах діють українські наукові інститути та катедри, які ведуть дослідну роботу, виховують молодих учених. УВАН, як незалежна установа, має свої особливості. Понад тридцять років тому Академію заснували українські вчені, багато яких у минулому було пов'язано з Українською Академією Наук, заснованою у Києві 1918 року. Ці вчені прагнули зберігати традиції тієї Академії і знайомити американський науковий світ з українською наукою.

Сьогодні старше покоління уже майже все відійшло. До Академії прийшло середнє покоління українських учених, що здобули освіту в Америці. Приходить молоде покоління.

Перед Академією стоїть ряд завдань. Як програму-мінімум праці Академії проф. Шевельов накреслив дальше видання англомовних „Аналів" Академії, публікацію монографій і архівних матеріялів, зібраних за роки праці Академії. Видання архівних матеріялів, що зберігаються поза межами України, має величезне значення, бо тепер в Совєтській Україні, як і в усьому СССР, архіви частково нищаться, багато історичних подій, а то й цілі періоди історії замовчуються або перекручуються.

Академія може розгорнути значно ширшу працю, якщо до неї прийде більше молодих науковців. Одним з її завдань було б об'єднання кращих традицій української і американської науки. Певну роль відігравав би і самий факт плекання в Академії української мови. Це особливо важливо тепер, коли в Україні йде наступ уряду на мову українського села. Довгі роки в Україні село жило своїм мовним життям, а місто - своїм, цілком відмінним. Новітня історія України — це історія взаємин між селом і містом, які особливо яскраво виявилися в роки революції.

У 1979 році в Ташкенті відбулась всезоюзна науково-теоретична конференція на тему: „Російська мова — мова дружби і співпраці народів СССР". Ця конференція ухвалила, що кожна людина в національних республіках має бути двомовною. Нині в українських селах поширюється викладання російської мови, починаючи з дитячих садків. Це не спричинить повного занепаду українського визвольного руху, але може привести до знищення української традиції.

Проф. Шевельов підкреслив також завдання українських істориків. Треба вивчати всі процеси на Україні, а не лише історію „українства" — українського руху чи культури. Наприклад, вивчаючи історію української преси, треба цікавитися не лише українськими періодичними виданнями, але й російськими газетами, які виходили в Україні і їх читали українці.

Далі виступало молоде покоління: відбулась кругова дискусія про значення національного походження людини в американському житті, зокрема в академічному світі.

Роман Коропецький, який в Українському Науковому Інституті при Гарвардському Університеті готується захистити докторську дисертацію в галузі слов'янських літератур, сказав, що в американському науковому світі упереджень до людей певних національностей нема, ціниться лише якість їх роботи, об'єктивність і чесність. Наука ніяк не повинна бути пропаґандою. На думку Коропецького, треба більше публікувати наукових праць з українською тематикою англійською мовою, щоб знайомити американських учених з Україною та її проблемами.

Богдан Витвицький говорив, що останніми роками в Америці дедалі більшого значення надають національним групам. Про це, наприклад, свідчить недавно видана „Гарвардська енциклопедія національних груп". Ці групи відіграють важливу роль у політичному житті Америки.

Українці повинні бути більше зорганізовані, тоді вони зможуть більше впливати на політичне життя в Америці і винесення певних рішень.

Андрій Фединський, статті якого про Східню Европу і Совєтський Союз друкуються в американській пресі, у своєму виступі, як приклад доброї організованости українців, нагадав їх успіхи під час Мадридської конференції у листопаді-грудні 1980 року. Завдяки добрій співпраці українців, зокрема в організації прес-конференцій, західній світ через пресу, телебачення і радіо пізнав факти про порушення прав людини в Україні і про арешти правозахисників.

Дискусійний вечір притягнув чимало людей, зокрема молодь. Добровольці під керівництвом Ірени Петренко-Федишин подбали про закуску, яку учасники вечора оцінили після формальної частини і ще мали нагоду поговорити.

Л. Дражевська

ЗАКЛИК

Ліґа Проти Знеславлювання Українського Імени була створена 1978 року. За час свого існування Ліґа перевела багато акцій, звязаних з обороною доброго імени українського народу. Із важливіших акцій варто згадати такі: у грудні 1979 року Ліґа почала акцію, щоб українці дістали місце у так званій „Раді голокосту" у Вашінґтоні. Місце це дістав д-р Юліян Куляс. Акцію цю Ліґа перевела при помочі масових листів, телеграм і телефонів до сенаторів і конґресменів, поїздок членів Ліґи до Вашінґтону, меморіялу Ліґи до президента Картера з прізвищами пропонованих кандидатів, переговорами із жидівськими організаціями тощо.

Ліґа зробила успішні старання, щоб включити матеріяли про український голокост у програму навчання середніх публічних шкіл у стейті Ню Йорк і у місті Філядельфії.

На протязі всього часу свого існування Ліґа реаґувала на прояви українофобії в американських часописах, журналах, у радіо та телебаченні.

Дуже багато уваги і праці Ліґа присвятила справі обвинувачень наших людей у воєнних злочинах. Зокрема багато зусиль Ліґа віддала і віддає акції протидіяння співпраці спеціяльного відділу державної прокуратури ЗСА зі совєтськими судовими властями, які як відомо, є всеціло контрольовані КҐБ.

У зв'язку з розправами проти наших людей, Ліґа вислала меморандуми, петиції і листи до Президента, конґресменів і сенаторів; улаштовувала пресові конференції, інтервенювала в американських часописах і телебаченні проти тенденційного насвітлювання цих розправ.

В акції проти співпраці спеціяльного відділу прокуратури зі совєтськими судовими властями та проти вживання совєтських свідчень в американських судах Ліґа зв'язалася з центральними організаціями інших східньоевропейських етнічних груп та з нашими правниками, відбула зустрічі з конґресменами та з представниками різних департаментів уряду. Усі ці заходи Ліґа продовжує.

Перед Ліґою ще багато праці. Спеціяльний відділ департаменту справедливости розсліджує ще понад 200 осіб з поміж східньоевропейських етнічних груп, у тому великий відсоток українців. Щоб успішно вести свою працю, Ліґа потребує фінансової допомоги. Сама тільки пошта, висилка кількасот великих листів (меморіяли й інші матеріяли) до конґресменів, сенаторів й інших осіб, телефони і телеграми вимагають поважних видатків, а це є тільки мала частина конечних витрат.

Ваша фінансова допомога дасть нам змогу розвинути нашу працю.

З правдивою пошаною до Вас
За Ліґу Проти Знеславлення Українського Імени

Дзвінка Швед, Ніля Павлюк
співголови

Меласа Сарахман
скарбник

Чеки або грошові перекази слід виписувати на: United Ukrainian American Relief Committee (UADL)

Ваш даток можна відтягнути від податку. Посвідку вплати отримаєте від З'єднаного Українсько-Американського Допомогового Комітету. Всі датки слід висилати на адресу: Ukrainian Anti-Defamation League, P.O. Box 2142, Jenkintown, Pa. 19046.

Черговий успіх мисткині Ірини Зєлик

Торінґтон, Конн. (М.Я.) — В ґалерії Коннектикатського університету, відділ Торінґтон, відбулася у квітні виставка олійних праць нашої відомої мисткині Ірини Ґомотюк Зєлик. Виставка відбулась на окреме запрошення факультету мистецтва цього ж університету. Показано там біля 12 картин — квіти, краєвиди, архітектурні пам'ятки. Як звичайно, всі її твори є великої мистецької вартости.

В місцевій американській пресі появився ряд вісток про цю виставку. Зокрема часопис „Реджістер" помістив статтю зі світлиною мисткині та чотирьох її картин. Очевидно, що подано також, що малярка є уродженкою України. Університет випустив „Нюз реліс" за підписом д-ра Данієля Калабресе, професора факультету мистецтва, з незвичайно прихильною фаховою оцінкою виставлених картин. Він пише, що твори мисткині „демонструють співгру поміж природними сценами (об'єктами) і застосуванням олійної техніки до такої міри, що ці два елементи стають співзалежні і творять справжню естетичну гармонію. Коли йдеться про сюжети, які пані Зєлик підбирає, то як американці, так і закордонні є передані з однаковою вітальністю. Композиційні елементи сильні, часто відбігають від згідности з природою, щоб впровадити контролю і порядок, які вона осягає, і які, як здається, є спричинені імпульсом і спонтанною реакцією до даного сюжету. Її палєта є дуже формальною, в тому, що вона, подібно як Сезан, обмежує себе до малого вибору тональностей. І це дає її працям спонтанне признання. Добір кольорів, який виказує впливи імпресіоністичного і фовістичного рухів, є рішучий, а при тому ніжний. Найбільше враження роблять на глядача мазки пензля, які надають картинам вітальности, яка є інтеґральною частиною малярського мистецтва. Щобільше, це надає естетизму сюжетам, які без цього були б мало цікавими. Відразу пізнати, що це не є праці „сандей пейнтер", але мистця з глибоким відчуттям і з великою любов'ю до образової експресії".

Виставка тривала до кінця квітня, згодом була перенесена до мистецької Ґалерії в Ню Бритен, Конн. Сподіваємося, що українські громадяни не проминуть цієї небуденної нагоди, і відвідають мистецьку виставку Ірини Зєлик в Ґалерії Ню Бритен.

Відбудеться Восьмий з'їзд матірньої УРДП

Торонто, Онт. — В днях 29-30 травня, ц.р., тут, в приміщеннях Інституту св. Володимира відбудеться Восьмий ювілейний з'їзд матірньої Української Революційно-Демократичної Партії, заснованої політичним активом вихідців з земель національного материка під проводом сл. п. Івана П. Багряного понад 35 років тому в Західній Німеччині.

З ініціятиви УРДП пізніше було створено в різних країнах українського поселення такі відомі установи й організації: ДОБРУС, СУЖЕРО, ОДУМ, Світову ФедераціюКолишніх Політичних В'язнів і Переслідуваних московсько-комуністичним режимом, Леґіон імени Симона Петлюри, Товариства Сприяння Українській Національній Раді тощо.

В 1948 році УРДП була співтворцем переорганізованого Державного Центру Української Народної Республіки і його складової частини — Української Національної Ради. Провідні діячі матірньої УРДП активно працюють в установах і організаціях системи ДЦ УНР в Екзилі: віцепрезидентом УНР в Екзилі протягом 15 років є проф. д-р Микола Степаненко, теперішній і довголітній головний секретар УРДП; головою УНРади є ред. Володимир Біляїв; членами Уряду УНР є агроном О.Сосна, А. Широкостоп і Василь Онуфрієнко; членами Української Національної Ради є д-р О. Підгайний, Галина Багряна, Іван Карнаух, Олекса Скаба, Микола Сліпченко, Дмитро Безручко, Федір Рибка, Василь Онуфрієнко, Олександер Сосна.

Крім світоглядових і практично-організаційних доповідей, у програмі З'їзду передбачено зустріч делеґатів і учасників з громадянством, що відбудеться в час святкової вечері в суботу, 29-го травня. На Зустрічі будуть президент УНР в Екзилі Микола Лівицький і прем'єр Уряду проф. д-р Ярослав Рудницький.

В розвагово-мистецькій частині виступлять із читанням своїх творів Святослав Караванський — почесний гість, який прибуде із своєю дружиною, активною діячкою правозахисного руху д-р Ніною Строкатою-Каравaнською; поет - журналіст Василь Онуфрієнко з Австралії; поет Володимир Біляїв, поет-сатирик Йосип Било з Англії та інші.

Спеціяліст політичних наук в УНІГУ

Кеймбридж, Ма. (ФКУ) — Богдан Нагайло, науковий співробітник Інституту Україністики в Гарвардському університеті, є спеціялістом і автором праць на тему совєтських та східньоевропейських справ. Він постійний дописувач до таких першорядних журналів як „Спектейтор", „Ню Стейтсмен", „Обзервер", як теж до спеціяльної публікації „Індекс он сензоршип".

Головною ділянкою зацікавлень цього молодого науковця є проблема національностей у Совєтському Союзі, Україна після сталінського періоду та оборона людських прав і рух спротиву насиллю в СССР.

Б.Нагайло є автором спеціяльного нового звіту про ситуацію українців в СССР, який опублікувала при кінці 1981 року в Лондоні, Велика Британія, Група для прав меншин (The Ukrainians and Georgians by Bohdan Nahaylo and C. J. Peters, Minority Group, 36 Craven Street, London WC2N 5NG), а також недавно опублікованої статті в „Спектейторі", яка обговорює десяті роковини загального погрому діячів української культури та оборонців людських прав в Україні.

Тепер Б.Нагайло працює над двома значнішими проєктами: досліджує наслідки десталінізації в Україні, звертаючи увагу на українську творчу інтеліґенцію, відродження громадського й культурного життя в Україні та на виникнення українського руху спротиву совєтському режимові. Одночасно він підготовляє книжку для британського видавництва про початок і розвиток опозиційних настроїв та руху спротиву в СССР.

Б.Нагайло народився в Англії. Студіював міжнародню історію і політику в Лідс університеті, закінчивши студії з відзначенням ступенем бакалавра. В 1975 році здобув маґістерський ступінь з відзначенням в університеті Манітоби, спеціялізуючись в історії Східньої Европи. Відтак студіював три роки в Лондонській Школі економіки та політичних наук, готуючись до докторату. В 1978 році він був затруднений Міжнародною Амнестією як головний дослідник і спеціяліст совєтських справ, відповідальний за всю діяльність цієї організації в обороні сотень в'язнів совісти в СССР, серед яких найбільшу групу становлять українці. Після майже чотирьох років зрезиґнував з тієї праці, щоб мати змогу повністю присвятити час для поглиблення своїх академічних і журналістичних заінтересувань.

У неділю, 9-го травня ц.р. Б.Нагайло виступив з доповіддю в Гарварді на тему: Українська проблема в сучасній національній політиці Совєтського Союзу. В доповіді викладач розглянув совєтську політику у відношенні до української національної настирливости в посталінському періоді. Він доказував, що нищівна кампанія совєтських властей у 1972 році з метою припинення відродження культурно-громадського життя в Україні, яке досягло значної натуги від початку 1960-их років, ще раз наглядно вказує на неспроможність режиму визнати існування української національної свідомости в такий спосіб, щоб це було сприятливе для режиму, як і для аспірацій українських патріотів. З уваги на ворожість режиму та його неохоту дозволити українському патріотизмові бодай на якесь себевиявлення, хоч той режим не лише дозволяє, але й підтримує патріотизм росіян, панує така ситуація, що навіть поміркованi стремління та зацікавлення у збереженні та розвиткові української національної ідентичности вважаються невідповідним і нельояльним поступуванням.

В Асторії відбулись церковні урочистості

Під час церемонії спалення мортґеджу стоять (зліва): о. Х. Войтина, ЧСВВ, о. В. Панчук, ЧСВВ (на задньому тлі), М.Душник, Анна Коваль, адв. А.Дачук і С.Мотрук.

Асторія, Н.Й. (В. Л-ць).— У неділю, 2-го травня ц.р., тут відбулась урочиста церемонія посвячення внутрішнього розмалювання церкви Чесного Хреста з участю Владики Василя Лостена, єпископа Стемфордської єпархії, протоігумена Патрікія Пащака, ЧСВВ, отців парохів довколишніх сусідніх парохій, а пізніше, в полудневих годинах, заходами парохії був влаштований святочний бенкет, під час якого спалено так званий мортґедж, тобто контракт позички на нову церкву, підписаний між парохією і Українським Народним Союзом.

До Архиєрейської Служби Божої, яку відправив о год. 11:30 до полудня Владика Лостен, співслужили: протоігумен Патрикій Пащак, ЧСВВ, ігумен василіянського чину о. Олександер Гевкалюк; дияконували о. Іван Сембрат, ЧСВВ, о. Лев Ґолдейд, ЧСВВ, впорядником церемоній під час Богослужби був теперішній парох церкви Чесного Хреста о. Христофор Войтина, ЧСВВ. Проповідь виголосив сам Владика Лостен. Церква була виповнена по береги вірними і гостями, серед яких був також стейтовий сенатор Антоні Ґазара й багато інших офіційних представників повіту Квінс.

Українська католицька парохія Чесного Хреста має довгу і славну історію, бо у цій частині Ню Йорку еміґранти з України почали поселюватись ще перед Першою світовою війною. Спочатку вони належали до церкви св. Юра в Ню Йорку і тільки в 1944 році відбулося посвячення парохіяльного будинку, у якому приміщувалась також церква, що її ввесь час обслуговували Отці Василіяни: ігумен Максим Марків, Павло і Петро Гевки, Венямин Бараник, Атанасій Химій, Сильвестер Коляр, Вассеріон Андрейчук, Христофор Войтина та багато інших отців із сусідньої до Асторії обителі Отців Василіян в Ґлен Кові.

Першим парохом був тут о. С. Колляр. Тоді створено було Церковний комітет, завданням якого було вишукувати українців-католиків і „притягати" їх до новопосталої парохії. Головою цього Комітету став сам парох, а його секретарем покійний вже сьогодні Володимир Врублевський, активний і відданий громадянин, який довгі роки опісля дякував в парохії.

В червні 1946 року засновано організацію Апостольство молитви, молодечу організацію „Товариство Пресвятого Серця", завдяки якому тут постав в 1951 році церковний хор, що ним довгі роки керував проф. Константин Лисько. Тепер хором диригує Осип Длябога. Пожвавилось суспільно-громадське життя при парохії. Дуже помічним у парохії було Товариство св. Вервиці, яке постало вже тоді, коли парохію перебрав о. В. Андрейчук, ЧСВВ.

Другим парохом став о. С. Голик, ЧСВВ, який започаткував збірку на будову нової церкви, а саму будову довершив третій парох о. В. Андрейчук, ЧСВВ, який був парохом у цій громаді 21 рік і дуже багато натрудився, щоб не тільки завершити будову церкви, але поставити життя парохії на вищий рівень. Архітектом нової церкви був Аполінарій Осадца. Офіційне посвячення церкви відбулося 19-го травня 1968 року.

Після смерти о. В.Андрейчука 20-го лютого 1978 року парохом був назначений о. Христофор Войтина, ЧСВВ, за урядування якого довершено внутрішнє розмалювання церкви, що його виконав мистець Борис Макаренко. Треба підкреслити, що теперішній парох дуже дбає про функціонування парохії прицерковних організацій, зокрема молодечих, та вівтарних дружин, про єдність у громаді, яка, на його думку, є запорукою всякого успіху. У цій нелегкій праці о. Х. Войтині допомагає секретарка Стелла Шемен й численні парохіяни.

У згадану неділю, 2-го травня, Владика Василь посвятив іконостас, мозаїки, вітражі і цілість розмальованої по-мистецьки церкви.

Владика Василь Лостен й численні отці взяли також участь у бенкеті, майстром церемонії якого був о. Бернард Панчук, ЧСВВ, парох церкви Непорочного Зачаття в Гемтремку, Миш. Бенкет розпочався вступною молитвою, що її провів о. митрат Еміль Монастирський, генеральний вікарій Стемфордської єпархії. Коротке привітальне слово сказав Владика Лостен, а головну промову виголосив о. Патрикій Пащак, протоігумен Отців Василіян. Кінцеве слово й слово подяки сказав о. парох Х. Войтина. Від Українського Народного Союзу промовляла заступниця головного предсідника Марія Душник.

Присутніми на бенкеті були також численні отці, представники організацій і понад 300 парохіян. Від американського політичного світу коротке привітальне слово виголосив член стейтової асамблеї Денис Батллер. Промовляли також Анна Коваль від організації Апостольства Молитви, яка вручила на руки отця пароха чек на 3,500 долярів, і президент Кредитової кооперативи „Самопоміч" адв. Роман Гуглевич, який передав чек на 500 долярів на церковні цілі.

Відбулась також коротка церемонія спалення мортґеджу, у якій асистувала репрезентантка УНС М. Душник й інші офіційні особи. Серед гостей був колишній головний предсідник Йосип Лисогір з дружиною, голова місцевого Відділу УНС Братства св. Миколая ред. Володимир Левенець, голова Комітету Об'єднаних Українсько—Американських Організацій—Відділу УККА інж. Михайло Шпонтак, секретар Відділу УНС, і голова Округи Микола Хоманчук з дружинами та багато інших офіційних представників.

У мистецькій частині виступив дуже успішно церковний хор під диригентурою Осипа Длябоги з декількома піснями. Після вичерпання програми кінцеву молитву проказав о. ігумен О. Гевкалюк, ЧСВВ.

Імпреза була не тільки успішна, але й будуюча. Місцеві громадяни (350 родин) горді зі свого досягнення побудови нової церкви, яка є гордістю української спільноти і корисним надбанням для чергових поколінь, які будуть продовжувати зберігати українську релігійну, а також національну спадщину.

Олена Федак...

(Продовження зі стор. 2)

Розбрились по всьому світі

Третя з черги донька Степана і Марії Федаків — Марія („Міка") вийшла заміж за адвоката Володимира Гриневича — жили в Австралії, обоє померли. З черги син Степан — 25-го вересня 1921 року ... стріляв до авта, яким їхав вулицею Львова Йосиф Пілсудський і воєвода Ґрабовський, — відсидів кару 10-літньої в'язниці, залишився після Другої світової війни у Польщі на Шлезьку, де жив під прибраним прізвищем. Хтось зрадив його, і його арештували та за неперевіреними вістками поляки розстріляли — офіційного повідомлення родина ніколи не дістала. Молодша за нього сестра Софія („Іка") вийшла заміж за другого з черги голову Проводу Українських Націоналістів (ПУН) інженера Андрія Мельника і, після його смерти у листопаді 1965 року, живе у Люксенбурґу. Брат Богдан Федак живе з родиною в Бразилії. Сестра Оксана („Ляля") Дрогомірецька живе з чоловіком інженером Андрієм у Франції. Наймолодша сестра Дарія Бучацька живе з чоловіком Романом в Австралії. До речі — ці дві останні наймолодші доньки батьків Федаків — ясноволосі і синьоокі — всі інші були чорноволосі і чорноокі.

Ось так розбрилися діти Степана і Марії Федаків по всьому світу, деякі мали славетних чоловіків, які перейшли до історії збройних змагань України, деякі з них переживали справжні життєві трагедії. Але родина Федаків не обмежувалася до батьків і дітей. Сестрою Степана Федака була Осипа Паньківська — педагог, директорка жіночої Виділової школи у Львові, високошанована у всьому громадянстві. У родині Паньківських перейшли до історії Кость-батько — філантроп кооператор, і Кость-син — адвокат, один з найвидатніших діячів у Західній Україні за Другої світової війни і після неї на еміґрації, автор монументальних тритомових споминів.

Жаль, що немає епікароманописця, який міг би багатющий матеріял до свого твору знайти в хроніці родини Федаків. І ще більший жаль, що такі родини вже перевелися та останній свій слід залишають у посмертних газетних клепсидрах.

Української мови немає...

В Канаді появилася мапа мов світу під редакцією комішенера офіційних мов Мекса Єлдена. На мапі переважають три кольори: червоний, що показує краї, в яких вживають англійську мову, синій — французьку і зелений — російську.

Коли поглянемо на Совєтський Союз, бачимо, що він позначений на мапі лише одним кольором, а це зеленим. Української мови, як інших мов народів, що є під ярмом Совєтського Союзу, на мапі немає. Значить канадський уряд руками свого урядовця змив із офіційної мапи, яку вживається тепер у всіх школах, бібліотеках і усіх канадських амбасадах, українську мову — мову 50 мільйонового народу. Цікаво відмітити, що на тій же самій мапі позначено, що в Юґославії вживається аж чотири мови, а у Фінляндії дві. Отже маємо знову доказ русифікаційних тенденцій в канадських урядових чинниках, які можуть своєю політикою мати великий вплив на чергове покоління, яке буде виховуватися в школах на переконанні, що, на терені цілого Совєтського Союзу існує лише російська мова. Цей черговий доказ фальшивих інформацій, що ширяться про нас у вільному світі подала нам молода українка — пластунка з Вінніпегу, Ліда Гаврищків. Вона у своєму листі закликає українську молодь, зокрема громадян Канади писати в цій справі протестні листи до федеральних послів своїх округ, як також безпосередньо до Оттави. Надіємося, що українська молодь, а може і взагалі українське громадянство зареаґує на цей черговий вияв неґативної настанови до українського народу, яке далі панує у західньому світі. Для зацікавлених подаємо адреси, де треба писати протести: House of Commons, Ottava, Ont. KIA OA6, Canada, Mr. Maxwell Yalden, 66 Slater Street, Ottawa, Ont. KIA, OT8, Canada.

Речиталь-доповідь д-р Юліяни Осінчук

Українська Оперна Ґільдія приготовила для торонтонців дуже цінний вечір: доповідь-речиталь на тему „Українська фортепіянова музика". Доповідачкою була молода Юліяна Осінчук, піяністка і д-р музики з Ню Йорку. Вечір відбувся 30-го квітня у театральній залі Інституту св. Володимира в 7:30 год. увечері.

Д-р Юліяна зачала свою доповідь від розвитку інструменту і причин, чому у нас досить пізно почала розвиватися фортепіянова музика. Щойно 1796 року, 5 років по смерті Моцарта, був видрукований перший фортепіяновий твір невідомого автора „Танці" в журналі для любителів музики. Ю.Осінчук заграла нам уривок. Пізніше Йосиф Домінік Витвицький писав композиції, часто для своїх студенток, поміж ними цікаві варіяції „Українка". Піяністка заграла частину і цього твору, вже більш скомплікованого технічно і композиційно, оригінального та дуже приємного. Згадуючи Дмитра Бортнянського, знаного нам переважно з хорових творів, піяністка майстерно заграла його Сонату Ф-дур.

Юліяна Осінчук попередила напочатку, що не можливо в одному вечорі згадати всіх українських композиторів, які компонували для фортепіяну, бо головно в XX сторіччі ми мали дуже багато композиторів, що творили цінні твори для фортепіяна, і українська фортепіянова література є дуже багата. Ю.Осінчук зупинилася тільки на деяких композиторах, які вирізняються стилістично і які багато компонували для фортепіяна.

Згадала вона Лисенка, Косенка, Барвінського, донедавна „незнаного" в СССР, Ревуцького, Лятошинського, Штогаренка, з молодших—Скоріка та Грабовського. Кожного композитора піяністка ілюструвала творами, які або сама грала переважно напам'ять, або з тасьми те, що накрутила сама на доброму інструменті вдома, не маючи довір'я до інструментів у дорозі. Вечір був цікавий.

Д-р Юліяна Осінчук говорила свобідно українською мовою, зрозумілою термінологією. Вона грала з темпераментом, почуттям і дуже музикально. І залишила в нас подив до молодої людини, яка в поспіху нашої доби, не дивлячись на свої професійні завантаження, має таке великі знання і репертуар творів українських композиторів. Члени Оперної Ґільдії щиро гостили присутніх в перерві і по доповіді.

Юліяна затрималася в Торонто в поворотній дорозі з Едмонтону, де вона мала подібну доповідь і дала свій самостійний фортепіяновий речиталь творів українських композиторів і чужих композиторів з українською тематикою.

Оксана Бризгун-Соколик

ФОНД НАГЛОЇ ПОТРЕБИ, СПИСОК Ч. 11 — 79

Відд.	Прізвище, ім'я	Сума	Відд.	Прізвище, ім'я	Сума
5	Мисюк М.	2.60	133	Шебунчак Д.	3.50
10	Басс Б.З.	6.00	133	Шебунчак Л.	3.50
19	Божик Ю.	3.90	134	Шмуляк Василь	5.50
19	Божик Т.	7.20	134	Шмуляк Василь	20.00
25	Д-рГищак І.	7.50	164	Костов М.	3.00
25	Тершаковець В.	5.40	171	Лісаченко Е.	5.30
39	Сенчишин М.	4.90	171	Стедман М.	3.20
39	Сенчишин І.	4.90	174	Гусар Р.	4.95
39	Сенчишин Ґ.	1.50	174	Лепкий М.	7.20
70	Жуковець Г.	5.80	174	Лепкий М.	7.20
70	Богославець О.	2.85	174	Прокопович М.С.	28.00
76	Василь Гнатів	10.00	174	Д-р Прокопович В.	15.60
82	Васильченко К.	5.70	174	Лотоцький І.	2.55
82	Мельничук Б.	5.70	182	Воскобійник П.	2.90
82	Марущак У.О.	5.70	182	Яворський М.	17.40
82	Мурга І.	2.80	182	Совин А.	5.80
82	Розгін І.	5.60	182	Яворський І.	11.20
82	Грушка М.С.	28.00	182	Феррі К.	4.00
82	Місіонг Н.	5.20	182	Феррі К.	3.60
82	Розгін М.	3.90	204	Мікітен М.	6.00
88	Оленяк А	7.80	204	Гаврилко Е.	1.50
88	Форостина М.	9.30	204	Дудра М.	5.50
88	Вергун В.	1.50	204	Палідвор М.	1.50
88	Галайда С.	3.00	204	Де Василь С.!	9.10
88	Оленяк М.	7.80	204	Біраковський Б.	3.90
88	Даниш Н.	6.30	204	Коминар М.	3.90
88	Турчак І.С.	6.00	204	Королик А.	3.75
88	Гніздовський С.	6.00	204	Де Василь А.	3.60
88	Кибалюк Ґ.С.	6.00	204	Козак О.З.	3.45
88	Лепкалюк Н.І. д-р	6.00	204	Микитин М.	6.30
88	Орловський С.	5.50	204	Левицький М.	6.30
88	Палієнко П.	5.50	204	Левицький Е.І.	3.15
88	Орловський Ґ.	5.50	204	Де Василь С.	12.00
88	Петрикевич Ґ.	5.40	204	Денисик О.С.	5.80
88	Круг М.	5.10	204	Біраковський М.	5.70
88	Форостина Марія	4.00	204	Чадшай Р.	2.85
106	Ничай В.	4.05	204	Біраковський Б.	2.85
116	Грабовецька Е.	1.50	204	Левицький Д.	2.80
116	Грабовецький К.	3.00	204	Козак У.	2.80
116	Війтик І.	1.50	204	Близнак І.	2.55
127	Дмитренко І.О.	3.00	204	Біраковський Ґ.	4.50
130	Прешляк В.	1.50	204	Соневицький М.Л.	2.25
130	Гаррісон С.Д.	10.40	204	Біраковський Д.	4.00
130	Прешляк І.	1.50	204	Соневицький А.	1.80
131	Стецюк У.	2.80	204	Соневицький М.М.	1.80
132	Смерека Д.	8.40	221	Німилович Д.	4.20
132	Смерека М.	3.30	371	Білецька Олена (Куз.)	50.00
132	Ваура Ґ.	5.10			
133	Шибунчак С.	5.30			

Сума проголошених чеків 585.45
Раніше проголошених 58,464.63

Разом 59,050.08

ФОНД НАГЛОЇ ПОТРЕБИ, СПИСОК Ч. 12 — 79

Відд.	Прізвище, ім'я	Сума	Відд.	Прізвище, ім'я	Сума
203	Нич С.	2.85	325	Дем'янчук Ґ.	1.50
206	Ґуловач М.	6.00	325	Дем'янчук С.	1.50
206	Ґуловач Р.М.	3.00	325	Дем'янчук С.	6.00
206	Ґуловач М.В.	6.60	327	Булич Е.	3.00
239	Цінцірук М.	3.00	327	Булич К.	3.00
239	Цінцірук Г.	3.00	327	Кулкевич К.	1.50
245	Калман Н.	5.10	327	Саґатий С.	1.50
254	Палиґа Е.	7.50	327	Саґатий С.	7.50
254	Палиґа К.	7.50	327	Курчак М.	3.45
256	Ломаґа І.Ф.	1.50	327	Ґенін І.	6.90
257	Лубецький І.Л.	5.50	327	Козловський Т.	5.40
257	Кручковський І.	1.50	327	Криницький Б.З.	5.40
257	Сильчак П.	3.00	334	Терентюк К.	3.00
257	Кручковський Н.	1.50	334	Терентюк С.	3.00
257	Ємець Й.	1.50	334	Терентюк А.	3.00
257	Василенко А.	9.20	334	Терентюк Д.	3.00
257	Орлик М.А.	6.60	345	о.пр. Андрій Кість	28.32
257	Малін Л.	3.30	345	Ланге Е.	10.00
257	Гира Ґ.	3.15	345	Щербаненко С.	1.50
257	Стельмах Т.	4.75	345	Андрушески	1.50
257	Гира М.	4.20	345	Гайдак П.	14.40
257	Василенко А.	2.70	345	Пупеза Л.	1.50
259	Пилип'як В.І.	6.90	345	Прегар М.	4.50
270	Лосіянович Ґ.	3.90	345	Прегар О.	4.70
270	Островський С.	5.70	345	Гнойовий В.	3.15
270	Ґалла П.С.	4.00	345	Янковська Т.	1.50
292	Стефаняк Е.	22.49	345	Яцький О.	25.00
292	Копач Ґ.	9.20	345	Сейлер Р.Е.	4.35
292	Копач А	3.00	350	Ропицький Е.	5.50
292	Копач Ґ.	9.10	355	Мальгівський А.	5.00
292	Копач С.	3.00	355	Казім Дж.	4.00
292	Копач І.	3.00	355	Рак Дж	1.50
292	Копач С.	3.00	355	Яким'як І.	1.50
292	Копач І.	3.00	355	Гасяк С.	7.80
301	Семенюк В.	3.00	372	Ярема Йосиф	7.30
301	Іващук Е.	3.30	395	Петрик А.	1.50
301	Трушевич М.	3.30	395	Петрик А.	3.60
301	Іванчук В.	6.30	399	Яросевич М.	3.00
301	Шевчук М.К.	2.85	399	Сенюта І.	6.90
307	Болух М.	5.45	399	Яросевич С.М.	3.60
307	Болух С.Д.	2.25	422	Клус М.	5.80
307	Болух А.М.	2.25	422	Химич Н.	5.70
307	Болух К.А.	2.25	472	Боднарук І.	4.20
307	Болух М.М.	2.10	472	Боднарук Л.	2.55
321	Секот П.В.	1.50	487	Мричко І.	1.50

Сума проголошених чеків 433.81
Раніше проголошених 59,050.08

Разом 59,483.89